

Aan: Raad voor het overheids personeelsbeleid (ROP)
Pensioenkamer ABP
Postbus 556,
2501 CN Den Haag

Den Haag, 14 juni 2023.

Betreft: Gebruikmaken hoorrecht

Mijne dames en/of heren,

De Koninklijke Vereniging van Eervol ontslagen Officieren van de Nederlandse krijgsmacht (KVEO) betreft een vereniging die gepensioneerd bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds vertegenwoordigt. De vereniging is door de Pensioenkamer ABP erkend als een vereniging van gepensioneerd bij uw brief van 23 februari 2023.

Op grond van het bepaalde in het wetsvoorstel Wet Toekomst Pensioenen als ook het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte pensioenregeling komt onze vereniging het hoorrecht toe in het kader van de door u te nemen besluiten inzake het al dan niet overgaan naar een nieuwe pensioenregeling. Onze vereniging wenst van dat recht gebruik te maken zowel ten aanzien van de besluiten of plannen van de Pensioenkamer ABP als van het Sector Overleg Defensie.

Omdat voor militairen een apart pensioenreglement van toepassing is (Pensioenreglement militairen 2023) wenst de vereniging in een vroegtijdig stadium - in de geest van het wetsvoorstel - betrokken te worden bij de mogelijke wijzigingen van dit pensioenreglement. Deze brief zal dan ook in afschrift worden verzonden aan de voorzitter van het Sectoroverleg Defensie.

Overigens zullen wij ons oordeel over uw transitieplan met de daarin door u voorgenomen keuzes als ook de daarvoor aangedragen motivering, te zijner tijd schriftelijk aan u doen toekomen en verwachten daar ook een schriftelijke (gemotiveerde) reactie op. Het wetsvoorstel gaat daar overigens ook vanuit.

Als bijlage bij dit schrijven doen wij u ons '*position paper*' toekomen. Daarin treft u onze standpunten, overwegingen als ook beoordelingscriteria voor een evenwichtige overgang naar een nieuwe regeling aan.

Wij hopen dat een en ander kan bijdragen aan een vruchtbare gedachtewisseling in de aanloop naar uw transitieplan. Een uitnodiging voor overleg zien we dan ook graag op korte termijn tegemoet en nodigen u uit ons voor 8 juli te informeren over uw werkschema voor ons hoorrecht.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'P. H.T. J. M. Dohmen', written in a cursive style.

Ir. P. H.T. J. M. Dohmen,

Voorzitter KVEO

i.a.a. voorzitter Sectoroverleg Defensie

Bijlage: KVEO position paper

Position Paper Hoorrecht

Koninklijke vereniging van eervol ontslagen officieren van de Nederlandse krijgsmacht

Doel en status

Teneinde een tijdige vruchtbare en inhoudelijke gedachtewisseling over de door sociale partners te maken keuzes in het kader van de mogelijke overgang naar een nieuwe pensioenregeling te faciliteren als ook om zo veel als mogelijk al vooraf duidelijk te maken welke elementen daarbij in het bijzonder voor gepensioneerden van belang zijn, zijn in dit 'position paper' de belangrijkste ijkpunten onderstaand weergegeven.

Daarna treft u per onderdeel een nadere toelichting op deze ijkpunten alsmede de door ons in deze te hanteren toetsingscriteria aan, gevolgd door het sjabloon van de overzichtsrapportage die wij graag zouden willen ontvangen om te kunnen beoordelen hoe het nieuw verwachte pensioen zich zal ontwikkelen in diverse scenario's als ook hoe dit zich verhoudt tot de verwachte ontwikkeling van het huidige pensioen.

I. Ijkpunten

A. Zicht op een koopkrachtig pensioen

Zowel in het in 2019 door sociale partners met het kabinet gesloten pensioenakkoord als ook bij de daarop gebaseerde Wet Toekomst Pensioenen is 'zicht op een koopkrachtig pensioen' als kernelement benoemd. Realisatie hiervan is van cruciaal belang voor het noodzakelijk vergroten van het vertrouwen in het Nederlandse pensioenstelsel.

Een en ander wordt in dit position paper op de volgende wijze vertaald:

- ***Startpensioenuitkering na transitie tenminste gelijk***

Uitgangspunt is een start-ouderdomspensioen (inclusief 70% nabestaandenpensioen als norm) in de nieuwe regeling

1. dat tenminste gelijk is aan de nominale pensioenuitkering in de huidige regeling;
2. waarbij volgens zowel een 'verwacht scenario' (mediaan) als een 'valt tegen scenario' (5% percentiel) op basis van de DNB-scenario-set aantoonbaar inzicht wordt gegeven in de mate van koopkrachtontwikkeling en de jaarlijkse pensioenstijging in de komende tien jaar (dus niet gemiddeld gedurende tien jaar);
3. waarbij geldt dat de jaarlijks verwachte koopkrachtontwikkeling in de hierboven bedoelde scenario's tenminste gelijk is aan de met dezelfde DNB-scenario-set berekende verwachte pensioenuitkomsten in de huidige regeling;

4. waarbij volgens het in het wetsvoorstel Wet Toekomst Pensioenen neergelegde principe van de 'collectieve uitkeringsfase' de jaarlijkse aanpassing van de pensioenuitkering procentueel voor alle gepensioneerden gelijk is.

- **Koopkrachtambitie tenminste 2%**

1. Onder een koopkrachtig pensioen als hierboven bedoeld, wordt algemeen verstaan dat op het invaarmoment alle deelnemers en gepensioneerden op basis van een mediaan DNB-scenario uitzicht hebben op een gemiddeld verwachte jaarlijkse stijging van hun pensioen met tenminste 2% per jaar, zijnde de door de Europese Centrale Bank gehanteerde lange termijn inflatiedoelstelling.
2. De huidige indexatie-ambitie in het vóór het invaren geldende pensioenreglement is daarbij van belang. In zo'n reglement kunnen soms van artikel 137 van de huidige Pensioenwet afwijkende bepalingen ten aanzien van bijvoorbeeld maximering of financiering van de toeslagverlening zijn opgenomen. Die zijn dan leidend.
3. Gevraagd wordt om aan te geven met welk beleid een jaarlijkse verhoging van de uitkering met naar verwachting gemiddeld tenminste 2% per jaar mogelijk is.

- **Uitkeringsvolatiliteit ten hoogste 10%**

1. Uit (risicopreferentie-)onderzoek zal moeten blijken hoeveel verlaging van een pensioenuitkering in enig jaar door gepensioneerden als maximaal aanvaardbaar wordt beoordeeld;
2. Daaruit kan worden afgeleid welk deel van het pensioenvermogen van gepensioneerden in zakelijke waarden zal worden belegd en welke rente-afdekking daarbij optimaal is.
3. Het gehele instrumentarium van het beleggen in zakelijke waarden, het beleggen in nominale of inflation-linked bonds, de mate van rente-afdekking, het gebruik maken van derivaten, het hanteren van een nominaal of reëel beschermingsrendement als ook de werking van de solidariteits- of risicodelingsreserve zal zo ingericht moeten worden dat met een grote mate van zekerheid (95% percentiel) aantoonbaar aan de beoogde maximale jaarlijkse volatiliteitsdoelstelling kan worden voldaan.
In dit position paper wordt (vooralsnog) uitgegaan van een beoogde maximale (default) volatiliteit van 10% in enig jaar voor ingegane pensioenen.

B. Een evenwichtige transitie

- **Standaardmethode is uitgangspunt**

Bij de transitie naar de nieuwe pensioenregeling spreken wij ons nadrukkelijk uit om de standaardmethode te hanteren als methodiek voor de vermogensverdeling. Deze methodiek, die wij hieronder nader preciseren, is objectief, transparant en sluit nauw aan bij de balanswaardering in het huidige stelsel. De andere methode, de VBA-methode, is minder transparant, zet naar onze mening de deur open voor doelredeneringen en maakt het daarmee mogelijk naar gewenste uitkomsten toe te werken.

- **Waarbij de netto-profijtmethode slechts als ondersteuning bij het nemen van besluiten dient**

DNB wijst erop dat met name bij hogere dekkingsgraden de standaardmethode tot spanning kan leiden bij de beoordeling van evenwichtigheid op basis van de 'netto-profijt methode', en dat in dat geval wellicht beter de VBA-methode kan worden overwogen. Daarnaast heeft de 'netto-profijt methode' slechts een beperkte waarde als middel om de evenwichtigheid te toetsen,

zoals in 2020 is uiteengezet is door actuaris Agnes Joseph¹. Wij zien de netto-profitmethode daarom slechts als ondersteuning bij het nemen van evenwichtige transitiebesluiten.

- **En het fondsvermogen op de volgende wijze evenwichtig wordt verdeeld**

Ten aanzien van een evenwichtige verdeling van dat deel van het totale fondsvermogen dat op het moment van transitie na aftrek van het voor pensioen gereserveerd vermogen en de noodzakelijke wettelijke voorzieningen resteert, stellen wij de volgende volgorde voor:

1. ***Financiering van huidige pensioenaanspraken***

Allereerst dient het resterend vermogen zodanig verdeeld te worden dat de huidige pensioenaanspraken zo veel als mogelijk gefinancierd worden. Dat wil zeggen dat een deelnemer of gepensioneerde in totaal een dusdanig vermogen toegerekend krijgt dat daarmee hetzelfde ouderdoms- en nabestaandenpensioen in de nieuwe pensioenregeling als in de huidige regeling bereikt kan worden, een en ander te berekenen op basis van de mediane scenario-set van DNB

2. ***Financiering van toekomstige indexatie***

Daarna wordt het nog resterend vermogen zoveel als mogelijk zodanig verdeeld en toegevoegd aan het persoonlijk pensioenvermogen dat per deelnemersgroep de financiering van de jaarlijkse toekomstige verhoging van (ingegaan) pensioen (voorheen: toeslagverlening) kan worden vormgegeven, waarbij rekening wordt gehouden met de door sociale partners te formuleren koopkrachtambitie van het fonds en de risicobereidheid van gepensioneerden in de toekomst.

3. ***Financiering van eventuele inhaalindexatie***

Vervolgens wordt het dan nog resterend vermogen zodanig verdeeld dat daarmee voor iedere deelnemersgroep de financiering van eventuele achterstand aan indexatie uit het verleden (inhaalindexatie) zo veel als mogelijk kan worden vormgegeven.

4. ***Correctie van onevenwichtigheden uit het verleden***

Bij de verdeling van het daarna nog resterend vermogen moeten vervolgens mogelijke onevenwichtigheden uit het verleden worden meegewogen en zo nodig worden gecorrigeerd in het toe te rekenen pensioenvermogen van een deelnemersgroep (actieve deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden). Het gaat daarbij bijvoorbeeld om premies die negatief hebben bijgedragen aan de dekkingsgraad (ontoereikende premiedekkingsgraad) of om niet-gekorte pensioenuitkeringen in een periode waarin de dekkingsgraad lager was dan 100%.

5. ***Initiële vulling van solidariteits- en risicodelingsreserve***

Uit het vervolgens resterend vermogen kan initieel de solidariteits- en risicodelingsreserve gevuld worden naar een niveau dat bijdraagt aan een beperking van de volatiliteit van *ingegane pensioenen*.

6. ***Pro rata saldo verdeling***

Een na aftrek van alle voorgaande posten resterend vermogen wordt naar verhouding (pro rata) van het persoonlijk pensioenvermogen onder actieve deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden verdeeld. Daarbij hebben wij substantieel bezwaar tegen het bij de berekening van de gecorrigeerde aanspraken en rechten uitgaan van een gespreide verhoging zoals de standaardmethode mogelijk maakt voor gepensioneerden,

---

¹ <https://pensioenpro.nl/pensioenpro/30041338/is-netto-profit-wel-evenwichtig>

terwijl deelnemers en slapers een eventuele verhoging direct volledig toebedeeld krijgen. In het bijzonder geldt dit bezwaar als spreiding op basis van de maximaal toegestane spreidingsperiode van tien jaar plaats zou vinden.

- **Compensatie afschaffing doorsneesystematiek**

1. Vaststelling van de omvang van de compensatie in verband met afschaffing van de doorsneesystematiek, als ook de financiering daarvan, kan pas op het allerlaatst plaatsvinden als sociale partners over de premiedoelstelling overeenstemming hebben bereikt. Graag nemen wij dan ook eerst op korte termijn kennis van die premiedoelstelling en de omvang van de daaruit voortvloeiende compensatie alvorens over de wijze van financiering van die compensatie een definitief standpunt in te nemen.
2. Onze visie daarbij is dat het al of niet deels financieren van onderhavige compensatie uit het vermogen pas in laatste instantie bij de vermogensverdeling aan de orde komt, en zeker niet als eerste. Uit artikel 129 van de huidige Pensioenwet kan namelijk worden geconcludeerd dat het eigen vermogen van een pensioenfonds behalve voor het verschaffen van zekerheid in de vorm van het opvangen van financiële tegenvallers alleen een financiële bron kan zijn voor het toekennen van toeslagen (indexatie).
3. Die toeslagen betreffen niet alleen gepensioneerden, maar ook de actieve en gewezen deelnemers van een pensioenfonds.
4. Op grond hiervan zijn wij van mening dat er pas sprake kan zijn van financiering van onderhavige compensatie uit het vermogen nadat op basis van de hierboven onder B vermelde wijze van vermogensdeling voor alle deelnemersgroepen een reëel uitzicht bestaat op een koopkrachtig pensioen.
5. Indien hiervan sprake is, kan voor iedere deelnemersgroep of per leeftijdscohort besloten worden om het deel van het persoonlijk pensioenvermogen dat niet noodzakelijk is om de geïndexeerde pensioenambitie of de achterstallige inhaalindexering bij de transitie te financieren aan te wenden voor de financiering van de compensatie.
6. Voor gepensioneerden kan dit (onder punt 5 genoemde) deel van het pensioenvermogen aangehouden worden als persoonlijk pensioenvermogen. Dit kan dan dienen voor het financieren van een hoger start-pensioen of een vaste jaarlijkse stijging van het pensioen, zodat minder risico hoeft te worden genomen en de volatiliteit van het pensioen kan afnemen.

II. Toelichting i jkpunten en toetsingscriteria

De Memorie van Toelichting bij de Wet Toekomst Pensioenen schrijft voor dat de overwegingen die tot de verschillende keuzes van sociale partners hebben geleid volledig en helder moeten worden weergegeven en dat duidelijk inzicht moet worden geboden in de voor- en nadelen van de gemaakte keuzes.

De Memorie van Toelichting geeft ook aan dat alle afspraken tezamen evenwichtig moeten zijn: *“Dit houdt in dat het afschaffen van de doorsneesystematiek, het wijzigen van de pensioenregeling, de keuze om wel of niet in te varen en de afspraken in het geheel moeten zijn bekeken. Deze situatie dient te worden afgezet tegen de situatie dat de huidige pensioenregeling ongewijzigd wordt voortgezet onder het huidig financiële toetsingskader.”*

Sociale partners moeten dit in het transitieplan transparant maken én beargumenteren. In dat transitieplan moeten aan de orde te komen:

- a) Het karakter van de pensioenregeling.
- b) Informatie over hoe wordt omgegaan met bestaande pensioenaanspraken en pensioenrechten, en de overwegingen die daaraan ten grondslag liggen. Invaren is hierbij voor pensioenfondsen de standaard, waarvan gemotiveerd kan worden afgeweken.
- c) Een overzicht van de effecten per leeftijdscohort van de overstap op de gewijzigde pensioenregeling, berekend aan de hand van de voorgeschreven maatstaven.
- d) De gemaakte afspraken over compensatie voor de onder c) genoemde cohorten.
- e) Een financieringsplan voor de compensatie waarbij inzichtelijk wordt gemaakt in welke mate elke bron ingezet zal worden.
- f) Voor zover van toepassing, de gemaakte afspraken over de initiële vulling van de solidariteitsreserve of de risicodelingsreserve.

In het licht van bovenstaande schets lichten wij een aantal aspecten van onze standpunten en toetsingscriteria onderstaand toe:

A. Koopkracht

Een belangrijke doelstelling van het nieuwe pensioenstelsel is en blijft het realiseren van een 'koopkrachtig pensioen'. Uit berekeningen van de minister blijkt dat een koopkrachtig pensioen voor gepensioneerden naar verwachting slechts mogelijk is als gepensioneerden bereid zijn voor 50% in zakelijke waarden te beleggen.

De minister noemt het projectierendement en de solidariteitsreserve als mogelijke middelen om een koopkrachtig pensioen te bereiken. De solidariteitsreserve is echter geen (structurele) financieringsbron voor indexatie en het projectierendement verlaagt de startuitkering, waardoor die mogelijk beneden de nominale uitkering in het huidige stelsel uit zou kunnen komen.

Onder koopkrachtbehoud en een koopkrachtig pensioen verstaan wij dat op het invaarmoment alle deelnemers en gepensioneerden, conform de huidige indexatie-ambitie in het geldende pensioenreglement, uitzicht c.q. een voorwaardelijk recht) hebben op een gemiddelde jaarlijkse stijging van hun pensioen met tenminste 2% per jaar (zijnde de door de Europese Centrale Bank gehanteerde lange termijn inflatiedoelstelling).

Gegeven bovenstaande punten zijn wij van mening dat de beoordeling van evenwichtigheid (mede) dient plaats te vinden op basis van de pensioenresultaten voor diverse maatmensen die per leeftijdscohort van vijf jaar (ook na pensioendatum) inzicht geven in het jaarlijkse pensioen op de pensioendatum en in de jaarlijkse ontwikkeling van dat pensioen in de jaren na

pensioeningang (in zowel een verwacht als tegenvallend scenario) als ook dat inzicht wordt geboden in de ontwikkeling van de jaarlijkse volatiliteit bij diverse economische en deterministische scenario's. Zie ook de onder III gevraagde overzichtsrapportage.

B. Indexatie en Inhaalindexatie

Bij het bestemmen van het op het transitie-moment aanwezige pensioenvermogen dient naar onze mening de rangorde uit het huidige FTK te worden gevolgd. Aanwending van vermogen van het pensioenfonds geschiedt dan in de volgorde zoals aangegeven in hoofdstuk I B onder ***“En het fondsvermogen op de volgende wijze evenwichtig wordt verdeeld”***.

Ter onderbouwing van dit standpunt verwijzen wij naar artikel 129 van de huidige Pensioenwet, waarin geregeld is dat er slechts dan sprake kan zijn van premiekorting of restitutie als de voorwaardelijke toeslagen zowel met betrekking tot de voorgaande tien jaar zijn verleend als ook in de toekomst kunnen worden verleend en dat daarnaast kortingen op de pensioenaanspraken en pensioenrechten in de voorgaande tien jaar gecompenseerd zijn.

Wellicht ten overvloede en ter onderbouwing van het aspect van evenwichtigheid merken wij op dat indexaties en inhaalindexaties zowel betrekking hebben op actieve en gewezen deelnemers als op gepensioneerden. Er is bij inhaalindexaties dus geen sprake van bevoordeling van een specifieke groep, maar van een evenwichtige vertaling van het huidige voorwaardelijke indexatierecht naar alle categorieën van deelnemers. Voorts dient te worden meegewogen dat financiële reserves op collectieve basis zijn gevormd via de behaalde rendementen op het pensioenvermogen van de huidige populatie (actieve als ook gewezen) deelnemers en gepensioneerden.

Op basis van het hiervoor genoemde artikel 129 van de huidige Pensioenwet kan al met al worden geconcludeerd dat het onder het FTK- regime in het verleden opgebouwde eigen vermogen van een pensioenfonds naast de functie van zekerheidsverschaffing door middel van het opvangen van financiële tegenvallers de facto alleen een financiële bron kan zijn voor het toekennen van toeslagen.

C. Compensatie afschaffing doorsneesystematiek

De compensatie voor de afschaffing van de doorsneepremie is in essentie een compensatie voor in de toekomst te missen opbouw en zou daarom in principe uit de in het wetsvoorstel geboden extra fiscale premieruimte dienen te worden gefinancierd. Compensatie uit het (daarvoor niet opgebouwde) pensioenvermogen komt naar onze mening pas in beeld nadat bij de door ons geschetste vermogensverdeling alle deelnemersgroepen voor indexatie en inhaalindexatie zijn gecompenseerd en alle vermogen is verdeeld. Uit het overschot aan persoonlijk pensioenvermogen van een deelnemer kan dan de compensatie worden betaald. Voor gepensioneerden leidt een eventueel overschot tot verbetering van de toeslagverlening (verhoging van de start-uitkering of vaste stijging van de uitkering).

Deze laatstgenoemde handelswijze is dus ook en met name van belang voor (oudere) actieve deelnemers aangezien die, als zij niet gecompenseerd worden voor (inhaal)indexatie, de compensatie (die voor een groot deel eigenlijk uit werkgeverlasten zou bestaan) uit eigen zak betalen ten koste van hun toekomstige indexeringscapaciteit.

D. Ontoereikende premiedekkingsgraad, pensioenuitkering bij een dekkingsgraad lager dan 100%

De transitie dient evenwichtig te zijn, waarbij in ieder geval ook rekening moet worden gehouden met voor gepensioneerden relevante aspecten. Onderbouwd dient bijvoorbeeld te worden hoe rekening is gehouden met de pensioenopbouw voor actieven in het verleden op

basis van eventueel ontoereikende premiedekkingsgraden (ergo: premiedekkingsgraden lager dan 100%).

Als keerzijde daarvan dient uiteraard ook rekening te worden met eventuele uitbetaling van niet-gekorte pensioenen bij dekkingsgraden lager dan 100%. Wij verwachten dat beide (tegengesteld werkende) effecten in het transitieplan zullen worden gekwantificeerd en bij de afweging van de evenwichtigheid zullen worden betrokken.

Bij dit punt zou ook aandacht kunnen worden besteed aan de gestegen levensverwachting, die tot hogere pensioenverplichtingen heeft geleid en die niet altijd voldoende (wel voor een deel) in de premie was meegenomen. Daarbij is relevant dat de daaruit volgende stijging van de pensioenverplichtingen voor jongeren procentueel hoger was dan voor ouderen. De levensverwachting van jongeren is ook in jaren sterker toegenomen dan die van ouderen. In de prognosetafels van het Actuarieel Genootschap nemen de sterftetekansen in de toekomst namelijk steeds verder af (een voorbeeld: de sterftetekans voor een 50-jarige in het jaar 2024 is lager dan de sterftetekans van een 50-jarige in het jaar 2023, in het jaar 2025 is die kans weer lager: een continu proces van lagere sterftetekansen).

De langere levensduur had een negatief effect op de dekkingsgraad. Als de levensverwachting niet zou zijn toegenomen, zou de dekkingsgraad hoger zijn geweest en zouden de indexaties dus ook hoger zijn geweest. Er kan derhalve worden geconcludeerd dat zowel gepensioneerden als actieve en gewezen deelnemers (via lagere indexaties over al opgebouwde rechten) al voor de gestegen levensverwachting hebben betaald.

Samengevat: wij zullen ons oordeel over het nieuwe pensioencontract en de transitie laten afhangen van onze prioriteiten:

- Maximaal indexeren in 2024 en in de transitieperiode.
- Na-indexeren om onze indexatie-achterstand weg te werken.
- Een koopkrachtig pensioen met inflatie bescherming.
- Een goed projectierendement voor een positief toekomstperspectief van onze pensioenen.
- Het handhaven van de speciale rechten voor militairen zoals nu in het pensioenreglement militairen zijn opgenomen.

III. Overzichtsrapportage

Onderstaand de varianten (scenario's) en het sjabloon van de door ons gevraagde overzichtsrapportage, die wij graag zouden willen ontvangen om te kunnen beoordelen hoe het nieuwe te verwachten pensioen zich zal ontwikkelen in diverse scenario's en hoe dit nieuw verwachte pensioen zich verhoudt tot de verwachte ontwikkeling van het huidige pensioen.

A. Varianten (scenario's)

Variant Nummer	DNB Scenario	Aannames Pensioen		
		AOW uitkering vlak voor transitie	Ouderdomspensioen* vlak voor Transitie	Inflatie
1	Mediaan (50%)		10.000	
2	Mediaan (50%)		40.000	
3	5% Percentiel	0	10.000	
4	5% Percentiel		40.000	0%
5	Mediaan (50%)		10.000	(nominaal)
6	Mediaan (50%)	12.000	40.000	
7	5% Percentiel		10.000	
8	5% Percentiel		40.000	
9	Mediaan (50%)		10.000	
10	Mediaan (50%)	0	40.000	
11	5% Percentiel		10.000	
12	5% Percentiel		40.000	2%
13	Mediaan (50%)		10.000	
14	Mediaan (50%)	12.000	40.000	
15	5% Percentiel		10.000	
16	5% Percentiel		40.000	

*) Ouderdomspensioen, waarbij bij overlijden sprake is van 70% partnerpensioen

Gevraagde varianten ter doorrekening

Doorrekening voor

1. Huidig pensioenstelsel (PW, FTK)
2. Toekomstig pensioenstelsel (WTP)
  - I. Solidaire contract
  - II. Flexibel contract
3. Carve-out

N.B.

Bedragen aanpassen op specifieke situatie pensioenregeling en pensioenfonds

B. Overzichtsrapportage (Sjabloon)

Overzichtsrapportage WTP Transitie Gepensioneerden										
Variantnummer:		14				Jaar transitie:		2026		
Ouderdomspensioen vlak voor transitie:		€ 40.000				Inflatie:		2%		
AOW-uitkering vlak voor transitie:		€ 12.000				DNB Scenario (verwachting):		Mediaan (50%)		
Totale uitkering vlak voor transitie:		€ 52.000				Toon pensioenontwikkeling in:		Euro's		
Ontwikkeling jaarlijkse pensioenuitkering bij overgang naar nieuw stelsel										
Leeftijd in transitiejaar	Jaar									
	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
70										
80										
90										
Ontwikkeling jaarlijkse pensioenuitkering bij voortzetting in huidig stelsel										
Leeftijd in transitiejaar	Jaar									
	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
70										
80										
90										

*) Ouderdomspensioen, waarbij bij overlijden sprake is van 70% partnerpensioen

C. Overzichtsrapportage in Euro's (fictief voorbeeld)

Overzichtsrapportage WTP Transitie Gepensioneerden											
Variantnummer:	14					Jaar transitie:	2026				
Ouderdomspensioen vlak voor transitie:	€ 40.000					Inflatie:	2%				
AOW-uitkering vlak voor transitie:	€ 12.000					DNB Scenario (verwachting):	Mediaan (50%)				
Totale uitkering vlak voor transitie:	€ 52.000					Toon pensioenontwikkeling in:	Euro's				
Ontwikkeling jaarlijkse pensioenuitkering bij overgang naar nieuw stelsel											
Leeftijd in transitiejaar	Jaar										
	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	
70	€ 52.520	€ 52.783	€ 53.047	€ 53.312	€ 53.578	€ 53.846	€ 54.115	€ 54.386	€ 54.658	€ 54.931	
80											
90											
Ontwikkeling jaarlijkse pensioenuitkering bij voortzetting in huidig stelsel											
Leeftijd in transitiejaar	Jaar										
	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	
70	€ 52.260	€ 52.652	€ 53.047	€ 53.445	€ 53.846	€ 54.249	€ 54.656	€ 55.066	€ 55.479	€ 55.895	
80											
90											
*) Ouderdomspensioen, waarbij bij overlijden sprake is van 70% partnerpensioen											

D. Overzichtsrapportage in Procenten (fictief voorbeeld)

Overzichtsrapportage WTP Transitie Gepensioneerden											
Variantnummer:	14					Jaar transitie:	2026				
Ouderdomspensioen vlak voor transitie:	€ 40.000					Inflatie:	2%				
AOW-uitkering vlak voor transitie:	€ 12.000					DNB Scenario (verwachting):	Mediaan (50%)				
Totale uitkering vlak voor transitie:	€ 52.000					Toon pensioenontwikkeling in:	Euro's				
Ontwikkeling jaarlijkse pensioenuitkering bij overgang naar nieuw stelsel											
Leeftijd in transitiejaar	Jaar										
	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	
70	101,0%	101,5%	102,0%	102,5%	103,0%	103,6%	104,1%	104,6%	105,1%	105,6%	
80											
90											
Ontwikkeling jaarlijkse pensioenuitkering bij voortzetting in huidig stelsel											
Leeftijd in transitiejaar	Jaar										
	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	
70	100,5%	101,3%	102,0%	102,8%	103,5%	104,3%	105,1%	105,9%	106,7%	107,5%	
80											
90											
*) Ouderdomspensioen, waarbij bij overlijden sprake is van 70% partnerpensioen											

